

Evoluții legislative

privind defăimarea online

Dr. Horațiu Dan Dumitru,
Managing Associate,
SCA „Mușat & Asociații”

Un proiect britanic

Țara atașată sistemului de *common law*, Marea Britanie simte nevoia codificării legale a diferitelor soluții jurisprudențiale dintr-o serie de domenii. Pe lângă efortul legislativ propriu-zis, de preluare a acestor soluții, se remarcă și încercarea de a le depăși în unele puncte, în acord cu dezvoltările înregistrate într-un anumit domeniu. Astfel cum rezultă din raportul firmei *Reynolds Porter Chamberlain LLP*, guvernul britanic a lansat o consultare pentru un proiect de lege menit să reformeze soluțiile din materia defăimării persoanei, cu aplicabilitate și în mediul online. Raportul aduce unele precizări ce ar putea, într-o abordare interpretativă de

drept comparat, să devină utile și în jurisprudența românească, de îndată ce Noul Cod Civil va deveni aplicabil, ținând seama de faptul că acesta reglementează respectul vieții private și al demnității persoanei umane, precum și apărarea drepturilor nepatrimoniale.

Proiectul britanic surprinde, în primul rând, prin aceea că impune dovedirea unui *prejudiciu substanțial* adus reputației persoanei, ca urmare a unor afirmații pretins defăimătoare apărute în publicații. Viitoarea lege își propune, așadar, să excludă *supărarea* ori *sentimentele rănite* dintre motivele ce pot determina procese împotriva publicațiilor. În absența unor precizări în proiectul legislativ, autorii raportului consideră că printre criteriile ce ar putea fi luate în seamă de instanță, în determinarea caracterului substanțial al prejudiciului, s-ar situa: numărul persoanelor care au fost confruntate cu conținutul pretins defăimător, categoriile sociale din care provin aceste persoane, precum și gravitatea afirmațiilor.

Apărări

Remarcăm, totodată, apărările pe care se poate întemeia publicația pârâtă în asemenea procese. Mai întâi, este vorba despre a face dovada că afirmația respectivă, oricât de prejudiciabilă ar fi pentru reclamant, privește un fapt de interes public, iar pârâtul, publicând-o, a acționat într-un mod responsabil, în sensul că a solicitat, în prealabil, un punct de vedere reclamantului. Este important de subliniat faptul că această apărare va fi eficientă și dacă va fi invocată de publicații altele decât cele din media clasică, cum sunt, de exemplu, blogurile. O altă apărare o reprezintă proba verității, care exista până de curând în drept penal român. În afară de aceasta, se consacră și apărarea, constând în aceea că o persoană de bună-credință ar împărtăși opinia pretins calomnioasă, pe baza existenței unui fapt ce ar justifica-o.

Într-o asemenea împrejurare, judecătorul va trebui să se raporteze la o „persoană de bună-credință, în general”, și nu la persoana celui ce face afirmația. Va fi, prin urmare, un test obiectiv, nu unul subiectiv și, ca atare, mai dificil de realizat în anumite situații.

Atât pentru mediul offline, cât și pentru cel online, termenul de prescripție în interiorul căruia persoana lezată poate acționa este de un an, calculat de la data primei publicări. În cazul internetului, descărcările ulterioare nu vor conta ca „prime publicări succesive”, cu condiția ca (1) textul defăimător să se regăsească pe site-ul pe care a fost postat inițial, iar nu pe o pagină Web care-l republică, și (2) conținutul republicat este, substanțial, același cu materialul postat inițial, fără să fi fost supus unei editări semnificative.

Alte prevederi ale viitoarei reglementări privesc răspunderea juridică a furnizorilor de servicii internet (inclusiv ai serviciilor de hosting), norme de procedură, limitele în cadrul cărora corporațiile și autoritățile publice vor putea acționa în judecată etc.

O mai mare libertate de exprimare

În general, demersul legislativ se caracterizează prin alocarea unui spațiu de manevră mai mare pentru publicațiile online, în interes public și în scopul facilitării libertății de exprimare. Aria de apărări eficiente pe care le pot folosi pârâții, chiar dacă vădesc o construcție juridică severă, constituie un indicator al unei mai mari permisivități pe care statul înțelege să o acorde manifestării de idei în mediul offline și în cel virtual, fără a neglija, totuși, interesul de a proteja reputația și sfera privată a persoanei.

Toate acestea se pot constitui în repere folositoare pentru juriștii, furnizorii de servicii online, publicațiile și blogerii din România, pentru tot ceea ce ține de conduita lor în spațiul electronic.